

ФІЛОСОФІЯ ОСОБИСТИХ РІШЕНЬ БІЗНЕСМЕНА

Актуальність теми. Постіндустріальний етап розвитку економіки України та необхідність побудови інтелектуального суспільства в умовах інтеграції, інформатизації, глобалізації господарських процесів у світі потребують значних змін в організації та управлінні підприємств [6, с. 29]. На даному етапі більшість підприємницьких структур не відповідає рівню лідерів світового ринку, оскільки вони зорієнтовані на застарілі стереотипи господарювання, що часто призводить до втрати конкурентних переваг, а, інколи, й до банкрутства. З огляду на це, вкрай важливим постає питання про застосування нових управлінських інструментів і пошук інноваційних механізмів бізнесменами для прийняття ефективних і правильних рішень, які сприятимуть веденню успішної діяльності.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей впливу керівника на процес прийняття рішень, аналізі характерних ознак управлінських рішень й процесу їх вироблення та ухвалення, дослідженні філософії прийняття рішень бізнесменом. Для досягнення поставленої мети необхідно поставити ряд конкретних **завдань**: усвідомити місце, займане управлінськими рішеннями в реальних економічних умовах та інформаційній системі підприємства; розкрити теоретичні основи: сутність, класифікацію управлінських рішень, методи і способи прийняття, функції управлінських рішень; проаналізувати профілі особистих рішень бізнесмена. **Об'єкт дослідження**: людина-бізнесмен.

Предмет дослідження: особисті рішення в бізнесі та їх вплив на суспільство й економіку.

Розвиток будь-якої розумної цивілізації засновано на розробці і реалізації різного роду рішень. Рішення розробляються і реалізуються людьми з різним ступенем професіоналізму, тому діапазон рішень великий: від недостатньо обміркованих до детально розрахованих. Рішення – це результат розумової діяльності людини, що приводить до певного висновку і необхідних дій [5, с. 26]. Прийняття рішень є важливим аспектом діяльності бізнесмена. Воно впливає на економічні, організаційні, соціальні, правові і технологічні інтереси компанії [3, с. 53]. Філософія бізнесмена предметно задає мораль через позначення того, що їй суперечить. Він відповідальний перед суспільством за вирішення ряду соціальних й економічних проблем [8]. Крім того, бізнесмени особисто несуть тягар відповідальності за свій спосіб життя, оскільки вони – кумири молоді. Тому на плечі бізнесменів суспільство покладає відповідальність за те, які цінності вони позиціонують і пропагують. Виходячи з цього, ми бачимо, що для бізнесмена прийняття рішень є мегаважливим аспектом його діяльності, адже він сам отримує користь від свого ризику і сам розплачується за свої невдачі. Підприємець або бізнесмен, на думку професора економіки Марка Блауга, – «джерело усіх динамічних змін у економіці» [2, с. 430], винагородою якого є прибуток від прийняття на себе тих ризиків, які через їх непередбачуваність не відшкодує жодна страхова компанія. Філософія бере на себе відповідальність однією з перших формувати адекватні відповіді на виклики буремної дійсності, осмислювати найбільш складні проблеми буття, пропонувати ефективніші шляхи виходу з різноманітних криз. Філософія є основним джерелом думки та прийняття рішень бізнесмена. Ухвалення рішення, як зазначалося раніше, це надзвичайно відповідальне завдання і нескінченна послідовність взаємопов'язаних кроків. І для кожної ситуації сукупність цих кроків буде різною. Адже немає єдиного стандарту прийняття правильного рішення. Будь-яка людина, зокрема й підприємець, вирішує проблеми, дилеми, чи просто незначні питання відповідно до своїх принципів, можливостей, поглядів, знань, часового ліміту для роздумів та розв'язання питань, а також згідно кількості ресурсів, становища організації, чи інших залежних від неї структур та осіб [4, с. 176-177]. На прийняття рішень бізнесмена можуть впливати як об'єктивні, так і суб'єктивні чинники. Розробка і реалізація управлінських рішень вимагає від керівників широкого погляду на склад рішення та можливі результати. Рішення можна класифікувати за численними ознаками. Проте, визначальним моментом є умови, в яких приймається рішення. Зазвичай рішення приймаються в обстановці визначеності або ризику (невизначеності). Згідно іншої класифікації, розглядають види рішень за терміном: довгострокові, середньострокові й короткострокові; за частотою прийняття є одноразові (випадкові) і повторювані; за широтою охоплення – загальні і вузькоспеціалізовані; за складністю – прості і складні; за жорсткістю регламентації – контурні, структуровані й

алгоритмічні. Виділяють також організаційні, інтуїтивні і раціональні рішення. Організаційні зумовлені обов'язками людини та можуть обумовлюватися як в напрямках, заданих організацією, так мати інноваційний характер. Прийняття рішень – це психологічний процес, тому способи їх вибору можуть варіюватися від спонтанних до високологічних [7, с. 5]. Виходячи з цього, розуміємо, що даний процес може набувати інтуїтивного та раціонального характеру. Інтуїтивні рішення бізнесмена приймаються на основі відчуттів, а раціональні мають під собою ґрунт знань та досвіду. І неможливо однозначно дати відповідь на те, який характер вибору рішення є кращим. Здавна, це питання було предметом численних дискусій багатьох філософів, внаслідок чого виникли такі напрямки філософської думки як крайній сенсуалізм і крайній раціоналізм. Обидва вони характеризуються однобічністю підходу: перший надмірно звеличував чуттєве пізнання і принижував роль мислення, а другий перебільшував роль мислення і применшував значення чуттєвого. Насправді, краще використовувати два види мислення, оскільки вони є лише двома сторонами єдиного пізнавального процесу. Тому вибір рішення бізнесменом повинен ґрунтуватися на поєднанні чуттєвих та раціональних відчуттів. Вагомим є те, що в рішеннях бізнесмена відображається його особистісний профіль. Будь-яка думка виникає внаслідок внутрішнього аналізу людини, тобто відображає індивідуальні особливості керівника. В науці виділяють такі види особистих рішень :

1. Рішення врівноваженого типу – найбільш продуктивна тактика прийняття рішень. Вона властива людям, які заздалегідь аналізують умови та вимоги завдань, приділяють однакову увагу висуненню та перевірці гіпотез.

2. Імпульсивні рішення властиві людям, у яких процес побудови гіпотез різко переважає над діями з їх перевірки та уточнення. Це призводить до того, що процес прийняття рішень минає етап обґрунтування та перевірки.

3. Інертні рішення є результатом дуже невпевненого й обережного пошуку. Вкрай повільним є процес уточнення гіпотези. Людина надзвичайно критично оцінює кожен свій крок, неодноразово перевіряючи.

4. Ризиковані рішення нагадують імпульсивні, але відрізняються від них. Якщо імпульсивні рішення перестрибують через етап обґрунтування гіпотези, то ризиковані все ж його не обходять, але до їх оцінки людина приходить лише після того, як виявлена невідповідність. У кінцевому підсумку, хоча і з запізненням, елементи побудови гіпотез та їх перевірки врівноважуються.

5. Рішення обережного типу – це рішення, до яких підходять з особливою ретельністю оцінки гіпотез. Перш ніж прийти до висновку, людина здійснює безліч різноманітних підготовчих дій. Обережних людей більше лякають помилки, ніж радують успіхи. Тактичним завданням таких людей є уникнення помилки [4, с. 168].

Людина-бізнесмен покликана приймати рішення все своє життя. Ці рішення в різних випадках можуть набувати як економічного, так неекономічного характеру. Важливими для такої людини є прийняття рішень, які вплинуть безпосередньо на її бізнес, на її авторитет чи імідж компанії, на рівень визнання цієї людини та її діяльності у суспільстві, ставлення її партнерів та конкурентів до неї тощо. Тому у виборі особистих рішень слід дотримуватися основних правил [5, с. 20]:

1. Задумуватися над змістом конкретних бажаних результатів.

2. Встановлювати терміни прийняття рішення і дотримуватися їх.

3. Готуватися до різних варіантів вирішення справи і порівнювати їх з бажаним результатом.

4. Не брати до уваги багато порад, вирішувати самостійно.

5. Зупинитися на першому рішенні. Саме воно повинно передбачати досягнення необхідного результату.

Найважче прийняти рішення тоді, коли у бізнесмена відсутній достатній обсяг інформації. У такому випадку найкраще проконсультуватися з експертами, який допоможе у вирішенні проблеми та прийнятті правильних рішень. Проте є проблеми, які виходять за сферу компетенції спеціаліста, коли кращу пораду для їх вирішення дадуть члени родини або друзі. Навіть коли вони не є спеціалістами, їх поради можуть бути корисними. Вони можуть побачити такі аспекти проблеми, на які ніхто інший не зверне уваги, адже врахуються індивідуальні можливості та особливості людини. Проте, найкращими інструментами прийняття особистих рішень бізнесмена буде сукупність самостійності, власного внутрішнього відчуття, особистих переконань та досвіду.

Висновки. Сучасне економічне, політичне, культурологічне життя суспільства вимагає від бізнесмена постійного пошуку. У пошуках психологічного спокою людина заглиблюється в релігію, мистецтво, філософію, спираючись на які також приймає і реалізовує рішення в усіх царинах суспільного життя і особливо в найбільш динамічній його сфері – бізнесі [1, с. 122]. Рішення – це вибір альтернативи. Прийняття рішень базується на свідомому і цілеспрямованому характері. Характер такого вибору в значній мірі залежить від ступеня повноти і достовірної інформації, якою володіє людина. Окрім цього, в рішеннях бізнесмена відображаються внутрішні якості, відповідно до чого здійснюється така класифікація особистих рішень: рішення врівноваженого типу, імпульсивні рішення, інертні рішення, ризиковані та рішення обережного типу. Комплексний характер проблем сучасного інформаційного суспільства, яке розвивається та прагне до вдосконалень, вимагає новітніх, високоперспективних та ефективних рішень. Для цього бізнесменам слід пройти складний процес прийняття рішень. Важливо правильно підходити до вибору власної поведінки та прийняття важливих рішень. Потрібно пам'ятати, що ухвалення рішення – це не одномоментний акт, а результат процесу, що має визначену тривалість і структуру. Прийняття рішень є найважливішою справою діяльності бізнесмена. Його рішення впливають на економічні, організаційні, соціальні, правові і технологічні інтереси компанії, а також відбиваються на економіці держави й світового прогресу. Тому бізнесмен повинен вміти приймати рішення, що позитивно впливали б як на його особистість, так на власну справу і суспільний добробут.

Література

1. *Аппенянский А.И.// Человек и бизнес. Путь совершенства.-М.// Барс, 1995.-228с.*
2. *Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ., 4-е изд. – М.: «Дело Лтд», 1994.*
3. *Бутинець Ф.Ф. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посібн. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ф.Ф. Бутинця, канд. екон. наук, доц. М.М. Шигун. – Житомир : Вид-во ЖДТУ, 2004. – 352 с.*
4. *Глушко Т. П. Філософія економіки: структурно-методологічний аналіз: дис. к.ф.н.: 09.00.03 / Глушко Т. П. – К.: 2006. – 182 с.*
5. *Дерлоу Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: пер. з англ. – К.: Наукова думка, 2011. – 242 с. Кушик А. П. Оцінка діяльності підприємства в умовах нестабільного бізнес-середовища / Кушик А. П. // Вісник Запорізьк. нац. ун-ту. Екон. науки. – 2010. – № 1(5). – С. 26–32. Орлів М. С. Підготовка і прийняття управлінських рішень : навч.-метод. матеріали / М. С. Орлів.– К. : НАДУ, 2013. – 40 с. Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://sdgcompass.org/wpcontent/uploads/2016/09/SDG_Compass_Guide_Ukrainian.pdf*
6. *Гончарук Т. В. Олександр Кульчицький в контексті світової філософії: Монографія. - Тернопіль: Економічна думка, 2005.- 279с*
7. *Гурик М. І., Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.*
8. *Шумка М. Етичні виміри діяльності державного управління в античній парадигмі / Михайлина Шумка // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Роль суспільних наук у забезпеченні стабільності розвитку глобальних світових процесів у XXI ст.» м. Київ, 1-2 квітня 2016 р.*